

класу (I семестр). *Бібліотечка «Дивослова»*. 2015. № 7 – 8. 80 с.), що дає підстави кваліфікувати його як авторський неологізм.

Однією з умов коректного формулювання умови тестового завдання є відповідність мовній нормі лексики, використаної для його створення. Оскільки мовне явище вважається нормативним за умови його кодифікації у правописі української мови, підручниках і словниках (Українська мова: Енциклопедія. Київ, 2000. С. 267), дієслова *увідповіднювати*, *упослідовнювати* та *висновувати* не рекомендуємо вживати у тестових завданнях у форматі ЗНО.

Л.В. ТУРОВСЬКА

ДЕФІНІЦІЯ – ТЛУМАЧЕННЯ – ВИЗНАЧЕННЯ

У сучасному мовознавстві у зв'язку з потребою впорядкування національної науково-технічної мови дедалі більшої ваги набуває питання аналізу доцільності потрапляння до її лексичного складу значної кількості мовних запозичень. Запозичені слова є органічним складником майже кожної сучасної розвиненої мови. Особливого значення вони набувають у термінології, оскільки терміни пов'язані з різними сферами знань та діяльності людини. Утворення нових термінів завдяки використанню слів іншої мови є одним із найпродуктивніших засобів поповнення словникового складу. Проте зловживання запозиченнями спричинює засмічення національної мови зайвими елементами. На часі дуже важливо знайти «золоту середину» між невмотивованими запозиченими номінаціями наукових понять і вузьконаціональною замкненістю в розбудові термінології. У спеціалізованій лінгвістичній літературі поширеним є термін *дефініція* на позначення визначення, розкриття змісту наукового поняття (Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ, 2001. С. 46; Пустовіт Л.О., Скопченко О.І., Сютя Г.М., Цимбалюк Т.В. Словник іншомовних слів. Київ, 2000. С. 349). Проте поза науковим контекстом його вживання не завжди виправдане. Для широкого вжитку бажано використовувати синоніми *тлумачення* – пояснення, потрактування чого-небудь (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1979, т. 10. С. 155) або *визначення* – формулювання, вислів, у якому розкривається зміст чого-небудь, його істотні ознаки (Там само, Київ, 1970. т. 1. С. 400).

Л.В. ТУРОВСЬКА

КОШТИ – ГРОШІ – ГРОШОВІ КОШТИ

В українську мову слово **кошти** запозичене з німецької через польське посередництво зі значенням «гроші, капітал; витрати, видатки» (Етимологічний словник української мови: у 7-ми т. Київ, 1989. Т. III. С. 436; Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови. Вінніпег, 1982. С. 278). У сучасній українській мові цю лексему вживають зі значеннями: «1. Гроші,

капітал, матеріальні цінності; 2. *рідко*. Те саме, що витрати, видатки; 3. *у знач. присл.* коштом. За чийсь рахунок, за чий-небудь гроші; 4. *заст.* Забезпечення, постачання» (Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ - Ірпінь, 2005. С. 581; Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1973. Т. IV. С. 317; Тлумачний словник української мови / За ред. В.С. Калашника. Харків, 2005. С. 465; Івченко А. Тлумачний словник української мови. Харків, 2002. С. 197).

Лексему *гроші* вживають зі значеннями: «1. Металеві та паперові знаки, що є мірою вартості за купівлі та продажу; 2. Капітал, статок» (Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ - Ірпінь, 2005. С. 263; Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1971. Т. II. С. 177; Тлумачний словник української мови / За ред. В.С. Калашника. Харків, 2005. С. 189; Івченко А. Тлумачний словник української мови. Харків, 2002. С. 77).

Як термін слово **гроші** поширене в економічній, фінансовій, суспільно-політичній сферах зі значенням «економічна категорія, що означає специфічний товар, який виконує в суспільстві роль загального еквівалента в процесі обміну товарів» (Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. Київ – Львів, 2002. С. 99; Економічний словник. Банківська справа. Фондовий ринок / Укл. Л.М. Алексеєнко, В.М. Олексієнко, А.І. Юркевич. Київ, 2000. С. 50; Економічний словник / За ред. С.В. Мочерного. Київ, 1995. С. 59). У цих галузях поширені й складні терміни з опорним іменником *гроші*: *гроші базові, гроші воєнні, гроші депозитні, гроші електронні, гроші кредитні* тощо. Для фінансової сфери властиві терміни-словосполучення зі словом *кошти*: *кошти банку власні, кошти банку залучені, кошти обігові, кошти позабюджетні* та ін.

Термін **кошти грошові** має значення «готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання» (Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. Київ – Львів, 2002. С. 236).

Отже, терміни *гроші, кошти* та *грошові кошти* у фаховій літературі не є абсолютними синонімами, а позначають чітко визначені професійні поняття.

Л.В. ТУРОВСЬКА

ПРИКЛАДНА ПРОГРАМА – ЗАСТОСОВНА ПРОГРАМА – ЗАСТОСУНОК

У сучасній українській літературній мові лексема *прикладний* має значення «який має практичне значення, не теоретичний» (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1976. Т. VII. С. 638 та інші джерела), а *застосовний* – «який можна застосувати, використати» (див. Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1972. Т. III. С. 332).

У сфері інформаційних технологій термін *прикладна програма* вживають на позначення програми, призначеної для розв'язування завдань відповідної галузі застосування систем оброблення даних (див. Дербенцев В.Д., Семьонов Д.С., Шарапов О.Д. Словник термінів інформаційних систем і технологій. Київ, 2008. С. 162). Цей термін уведений, щоб підкреслити відмінність від операційної системи, драйверів, бібліотек, системних утиліт тощо (які